

הכרובים

1. "ועשית שנים כרבים זהב מקשה תעשה אתם משני קצות הפפרת. ועשה כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה מן הפפרת תעשו את הכרבים על שני קצותיו. והיו הכרבים פרושי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הפפרת ופניהם איש אל אחיו אל הפפרת והיו פני הכרבים. ונתת את הפפרת על הארץ מלמעלה ואל הארץ תתן את העדת אשר אתן אליך. ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הפפרת מבין שני הכרבים אשר על ארץ העדת את כל אשר אצוה אותך אל בני ישראל" (שמות כ"ה, יח-כב).
2. "ומאי כרוב? אמר רבי אבהו: כרביא, שכן בבבל קורין לינוקא רביא. אמר ליה אביי: אלא מעתה דכתיב: פני האחד פני הכרוב ופני השני פני אדם - היינו כרוב היינו אדם! אפי רברבי ואפי זוטרא" (סוכה ה"ב).
3. "ויהי בשלשים שנה בריעי בתמשה לחדש ואני בתוך הגולה על נהר פבר נפתחו השמים ואראה מראות אלהים... וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו סביב ומתוכה קעין החשמל מתוך האש. ומתוכה דמות ארבע חיות וזה מראיהן דמות אדם להנה. וארבעה פנים לאחת וארבע כנפים לאחת להם. ורגליהם רגל ישרה וכף רגליהם כף רגל עגל... ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין לארבעתם ופני שור מהשמאול לארבעתם ופני נשר לארבעתם" (יחזקאל א', א-י).
4. "וארבעה פנים לאחד פני האחד פני הכרוב ופני השני פני אדם והשלישי פני אריה והרביעי פני נשר. וראו הכרובים היא התיה אשר ראיתי בנהר פבר" (יחזקאל י', יד-טו).
5. "ולתבנית הפפרכה הכרבים זהב לפרשים וסככים על ארון ברית ה" (דברי הימים א כ"ח, יח).
6. "וידבר ה' אל משה לאמר. הקרב את מטה לוי והעמדת אתו לפני אהרן הפהן ושרתו אתו. ושמרו את משמרתו ואת משמרת כל העדה לפני אהל מועד לעבד את עבדת המשכן. ושמרו את כל פלי אהל מועד ואת משמרת בני ישראל לעבד את עבדת המשכן" (במדבר ג', ה-ח).
7. "א"ר הונא בשם ר' יוחנן: משל לחכם שפתח לבנו חנות של בשמים בשוק של זונות, המכוי עשה שלו והאומנות עשתה שלה והנער כבחור עשה שלו - יצא לתרבות רעה. בא אביו ותפסו עם הזונות, התחיל האב צועק ואומר: הורגך אני! היה שם אוהבו, אמר לו: אתה איבדת את הנער ואתה צועק כנגדו? הנחת כל האומניות ולא למדתו אלא בשם, והנחת כל המבואות ולא פתחת לו חנות אלא בשוק של זונות! כך אמר משה: רבון העולם, הנחת כל העולם ולא שעבדת בניך אלא במצרים, שהיו עובדין טלאים, ולמדו מהם בניך ואף הם עשו העגל" (שמות רבה מ"ג, ז).
8. "ויאמר ה' ראה ראיתי". אמר הקב"ה למשה: אתה רואה ראייה אחת, ואני רואה שתי ראיות; רואה אתה אותם באים לסיני ומקבלים תורתך, ואני רואה אותם, שאחר שאבא לסיני ליתן להם את התורה ואני חוזר בטראמילין [= מרכבה] שלי, שהן מתבוננין בו ושומטים אחד מהן ומכעיסים אותי בו, שנאמר: 'ופני שור מהשמאל לארבעתן', והם מכעיסים אותי בו, שנאמר: 'וימירו את כבודם בתבנית שור'" (שמות רבה מ"ב, ה).
9. "ותקרבון ותעמדון תחת הנהר ונהר בער באש עד לב השמים חשף ענן וערפל. וידבר ה' אליכם מתוך האש קול דברים אתם שמעים ותמונה אינכם ראים זולתי קול" (דברים ד', יב).
10. "ואפן וארד מן הנהר ונהר בער באש ושני לחת הכרית על שתי נדי. וארא והנה חטאתם לה' אלהיכם עשיתם לכם עגל מסכה סתם מהר מן הדרך אשר צוה ה' אתכם" (דברים ט', טו-טז).
11. "ויאמר ירבעם בלבו עתה תשוב הממלכה לבית דוד. אם יעלה העם הזה לעשות זבחים בבית ה' בירושלם ושב לב העם הזה אל אדניהם אל רחבעם מלך יהודה והרגני ושב אל רחבעם מלך יהודה. ויניעץ המלך ויעש שני עגלי זהב ויאמר אלהים רב לכם מעלות ירושלם הנה אלהיך ישראל אשר העלוד מארץ מצרים. וישם את האחד בבית אל ואת האחד נתן בידן" (מל"א י"ב, כו-כט).
12. "ויאמר ה' אל משה פה תאמר אל בני ישראל אתם ראיתם פי מן השמים דברתי עמכם. לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם. מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליי את עלתיך ואת

שְׁלֵמִיךָ אֶת צִאנְךָ וְאֶת בְּקָרְךָ בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֶת שְׁמִי
אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבְרַכְתִּיךָ. וְאִם מִזְבַּח אֲבָנִים תַּעֲשֶׂה לִּי לֹא תִבְנֶה אֶתְהֶן
גְּזִית כִּי חֲרָבְךָ הִנֵּפֶת עָלַיָּה וְתַחֲלֶלְהָ. וְלֹא תַעֲלֶה בְּמַעֲלֹת עַל מִזְבְּחִי
אֲשֶׁר לֹא תִגְלָה עֲרֹתְךָ עָלָיו” (שמות כ', יט-כג).

13. “אלהי כסף - בא להזהיר על הכרובים, שאתה עושה לעמוד אתי,
שלא יהיו של כסף, שאם שניתם לעשותם של כסף הרי הן לפני
כאלהות. ואלהי זהב - בא להזהיר שלא יוסיף על שנים, שאם
עשית ארבעה, הרי הן לפני כאלהי זהב. לא תעשו לכם - לא
תאמר הריני עושה כרובים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות כדרך
שאני עושה בבית עולמים, לכך נאמר: לא תעשו לכם”
(רש"י שם).

14. “כיצד הן עומדין? רבי יוחנן ור' אלעזר, חד אמר: פניהם איש
אל אחיו, וחד אמר: פניהם לבית. ולמ"ד פניהם איש אל אחיו,
הא כתיב: ופניהם לבית! לא קשיא: כאן בזמן שישראל עושין
רצונו של מקום, כאן בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום”
(בבא בתרא צט ע"א).

15. “אמר רב קטינא: בשעה שהיו ישראל עולין לרגל מגללין להם
את הפרוכת, ומראין להם את הכרובים שהיו מעורים זה בזה,
ואומרים להן: ראו חבתכם לפני המקום כחבת זכר ונקבה”
(יומא נד ע"א).

16. “ענין החבור הזה ענין עילוי גדול, כשיהיה כפי הראוי. והסוד
הגדול הזה סוד גדול בכרובים, שהיו מעורים זה בזה דמיון זכר
ונקבה. ואילו היה הדבר גנאי לא היה מצוה רבונו של עולם
לעשות ככה ולשום אותם במקום היותר קדוש וטהור שבכל
הישוב; אלא שהוא על סוד עמוק מאד”
(איגרת הקודש לרמב"ן פרק ב).